

Fakta PM: Ipredlagens effekter på illegal fildelning och filmförsäljning

Den 1 april 2009 trädde ipredlagen i kraft. Lagstiftningen baseras på EU:s civilrättsliga sanktionsdirektiv och syftar till att stärka skyddet för immateriella rättigheter inom EU. Fokus i debatten kring lagens införande och tillämpning har främst berört de förändringar i upphovsrättslagen som ger upphovsrättshavare möjligheten att i domstol begära ut abonnentuppgifter på misstänkta illegala fildelare.

Nedan följer en kort genomgång av vilka effekter lagen har fått under sitt första år, särskilt avseende illegal fildelning respektive legal försäljning av film.

Påverkan på illegal fildelning

- Omedelbart efter lagens införande uppmättes en nedgång i internettrafiken på mellan 30 och 40 procent¹, av allt att döma beroende på minskad illegal fildelning. Därefter har trafiken vuxit med sin normala tillväxttakt och är nu tillbaka på samma nivå som för ett år sedan. Utan nedgången för ett år sedan skulle dagens trafikmängd antagligen varit betydligt högre.
- IT-företaget Procera studerade 400 000 svenskars internettrafik en vecka före, en vecka efter och på dagen för ipredlagens införande. Utifrån trafiken drog de slutsatsen att andelen av de svenska internetanvändarna som fildelade illegalt minskade med 23 procent efter införandet och att mängden data som fildelades halverades.
- Analysföretaget Mediavision granskar löpande konsumentbeteenden på mediemarknaden. Deras siffror för Q4 2009 visar bland annat att:
 - Andelen bredbandsinnehavare som laddar ner film illegalt i åldersgruppen 15-74 har sjunkit från 25 till 20 procent jämfört med samma kvartal 2008.
 - De som har dragit ner på – eller helt upphört med – illegal fildelning under andra halvåret 2009 anger att det är den upplevda risken för upptäckt och påföljd som är den i särklass tyngst vägande faktorn.
 - Över en tredjedel i åldersgruppen 15-24 år svarar att de har ökat sin användning av legala tjänster för film och tv som en följd av ipredlagen.
 - Kännedomen om ipred är fortsatt mycket hög: 97 procent av respondenterna känner till lagen och 55 procent säger sig veta vad den innebär. Endast tre procent uppger alltså att de inte har hört talas om lagen.

¹ Baserat på Trafikdata från Netnod

Påverkan på försäljning och uthyrning av film

DVD-försäljning²

- Under det första kvartalet 2009 – *innan införandet av ipred* – sjönk dvd-försäljningen något jämfört med samma period 2008.
- I april månad, just efter lagens införande, ökade dvd-försäljningen med 26 procent jämfört med samma månad 2008.
- Under hela återstoden av 2009, mellan april och december, ökade dvd-försäljningen med drygt tolv procent, vilket alltså var ett trendbrott i förhållande till årets första kvartal.

Hyrfilm

- Marknaden för hyrfilm har också utvecklats starkt och vuxit med ca 15 procent under andra halvåret 2009, även det efter ett tapp under årets första månader.

Digital försäljning

- Avseende digital försäljning finns inga heltäckande siffror, men ledande företag som Film2Home uppger att de efter IPREDs införande mer än fördubblade sin försäljning.

Summering

- Ipredlagen har haft en dämpande effekt på den illegala fildelningen. Effekten har varit tydlig och anmärkningsvärt långvarig. Den långsiktiga effekten är beroende av utgången i de ipred-fall som nu behandlas av domstol.
- Påverkan på försäljning: När det gäller DVD-försäljning och uthyrning syns en tydlig brytpunkt just vid lagens införande. En svag tillbakagång i jämförelse med samma månad föregående år byts till kraftig tillväxt.

² Data från GFK och Sveriges videodistributörers förening.

Bilaga 1: Vad är ipred?

Lagstiftningen ger upphovsmän och rättighetshavare möjligheten att i domstol begära ut information om vilken abonnent som har ett visst IP-nummer. Rättighetshavaren måste presentera bevisning som styrker att det finns sannolika skäl för att ett upphovsrättsintrång begåtts av den aktuella IP-adressen. Domstolen gör en avvägning mellan rättighetshavarens anspråk på information och den enskildes integritet. Detta innebär att det krävs ett upphovsrättsintrång av viss omfattning för att uppgifterna ska lämnas ut. När en rättighetshavare får tillgång till abonnentuppgifterna kan denne ställa sina krav direkt till abonnenten, exempelvis genom en civilrättslig process. Vid en rättegång måste rättighetshavaren bevisa att det verkligen är abonnenten som orsakat skadan. En internetleverantör som lämnat ut information måste underrätta abonnenten om detta inom tre månader

Bilaga 2: Aktuella fall

Sedan ipredlagen trädde i kraft har ett antal processer inletts för att begära ut abonnentuppgifter för abonnenter som misstänks ha laddat upp upphovsrättskyddat material. Det handlar genomgående om upphovsrättsbrott i mycket stor omfattning. Två fall har blivit särskilt uppmärksammade varav det ena inleddes redan på dagen då lagen trädde i kraft.

Fem ljudboksförlag lämnade den 1 april in en begäran om informationsföreläggande hos tingsrätten i Solna. Förlagen hade hittat en stor mängd ljudböcker på en server vars IP-adress tillhörde en kund hos internetoperatören EPhone. Den 25 juni gav tingsrätten i Solna förlagen rätt men EPhone valde att överklaga beslutet till Hovrätten. Den 13 oktober avslög Hovrätten ljudboksförlagens begäran. Beslutet är överklagat till HD som har beviljat prövningstillstånd.

Det andra fallet rör fildelningstjänsten Swetorrents. Den 3 augusti i år vände sig fyra svenska filmbolag till domstol för att begära ut uppgifter om abonnenten bakom fildelningstjänsten som uppgavs driva en server som möjliggör piratkopiering av tusentals verk. Södertörns tingsrätt biföll filmbolagens begäran. Internetoperatören TeliaSonera har överklagat beslutet till Svea Hovrätt.